

ESGLÉSIA DE MENORCA

**Butlletí oficial
del Bisbat**

Núms. 7 i 8. Mesos de juliol i agost 1988

SUMARI

DOCUMENTS DEL BISBE.....	183
32.- Tres esdeveniments. Al·locució per Ràdio Popular de Menorca.	
33.- Carta: Final de curs.	
34.- Obertura-presentació de la II Jornada interdiocesana de catequistes.	
35.- Inauguració de la VIII Escola d'estiu per a catequistes.	
SES CATEQUESIS DEL BISBE	
36.- Joan XXIII, 25è aniversari.	
37.- Església, si visc, visc per a tu.	
38.- Feines d'estiu.	
DEL CONSELL DEL PRESBITERI.....	195
Full informatiu del mes de maig.	
DE CARITAS DIOCESANA.....	198
Balanços econòmics de Càritas diocesana i de Càritas interparroquial de Maó	
INFORMACIO DIOCESANA.....	201
Activitats del Sr. Bisbe.	
De la Visita Pastoral a Ferreries.	
De l'Aplec de l'Esperit, celebrat a Lleida.	
10è aniversari de l'Agrupament Escolta de Sant Lluís.	
Trobada de joves al Santuari de El Toro.	
Jornada d'estudi de l'Escola de Teologia.	
DE LA SANTA SEU.....	210
Declaració de la S.C. per al culte diví, sobre les pregàries eucarístiques i els experiments litúrgics.	
DE LA CONFERENCIA EPISCOPAL ESPANYOLA.....	213
Secretariat de la Comissió episcopal per a la doctrina de la fe.	
Nota explicativa sobre el cessament dels PP. Castillo i Estrada, com a professors de la Facultat de Teologia de Granada.	

DOCUMENTS DEL BISBE

32.- TRES ESDEVENIMENTS (Al·locució per Ràdio Popular de Menorca)

Avui vos vull parlar de tres esdeveniments que tindran lloc el proper diumenge, dia 29, darrer d'aquest mes de maig. Primerament vull fer referència a la trobada de joves que es celebrarà al Santuari de la nostra Patrona, tots els diumenges del mes de maig, per honorar-la amb motiu de l'Any Marià, promulgat pel Papa Joan Pau II.

La crida feta als joves convidant-los a assistir a la jornada dedicada a ells, té aquest lema: «Una fe, una comunitat, un futur», tret del títol que es va donar a l'Aplec de l'Esperit, celebrat el dia de Cincogema a Lleida, amb uns 7.000 joves procedents de Catalunya i de les Illes.

Des d'aquí, aprofit també aquesta ocasió per invitar els joves a pujar al Toro i prendre part en algun dels tallers o camps de reflexió que s'hi faran, d'assistir, després a l'Eucaristia i de celebrar la festa en la nostra única fe, formant una comunitat compacta als peus de Maria, la nostra Mare, per anar així preparant el futur de la nostra Església de Menorca, cap a l'any 2.000, cap al segle XXI.

Un altre esdeveniment és la missa solemne que celebrarà al Santuari de Maria Auxiliadora, a Ciutadella, en Joan Camps, nou sacerdot salesià fill de Ciutadella. És també per alegrar-nos tots amb ell i per donar gràcies a Déu per aquest nou sacerdot de l'Altíssim que surt de la nostra illa, i que com tants d'altres, germans seus salesians, farà feina, com a fill de Sant Joan Bosco en tantes activitats com realitzen. Que per molts anys puguin anar sortint vocacions de vida consagrada de la nostra diòcesi, sigui per el nostre Seminari diocesà, sigui per tantes congregacions que fan feina aquí i que necessiten rejevenir-se per a millor servei a Déu i als germans.

I finalment, l'altre fet a explicar és la solemnitat externa de Maria Auxiliadora, Patrona de Ciutadella, que acabarà amb la solemne processó pels carrers de la ciutat i amb l'Eucaristia que jo mateix presidiré al seu Santuari.

Amb Sant Joan Bosco faig aquesta pregària a Maria Auxiliadora: «Que Maria ens ajudi a viure units en la doctrina i en la fe, de les quals n'és guia el Pontífex Romà, Vicari de Jesucrist. I ens obtengui la gràcia de perseverar en el servei de Déu durant la vida, perquè puguem estar un dia prop d'ella en el Regne de la Glòria al cel».

Ciutadella de Menorca, 27 de maig de 1988

33.-CARTA: FINAL DE CURS

Estimats sacerdots, religiosos i religioses,

Passades ja les festes de St. Joan 88, a Ciutadella, s'ha obert el temps de vacances, un cop acabat aquest curs 87-88. Canviarà, certament, la feina en les nostres comunitats eclesials, però no podrem perdre el ritme, ara més pausat i calmat, de tot allò que hem d'anar fent cada dia, perquè la vida no para i les circumstàncies variants d'aquest temps d'estiu ens imposen també un treball a dur a terme.

Per açò vull recordar-vos en aquesta carta diverses activitats a realitzar en aquest temps d'estiu, a més de les que normalment molts haurem de fer, com són els campaments o colònies d'estiu amb els vostres feels més joves.

Primerament, per al vostre bé espiritual, vull recordar-vos que la setmana vinent, del 4 al 9 de juliol hi haurà una tanda d'exercicis espirituals a dalt al Toro, que dirigirà un pare salesià, tal com ja se us va comunicar. És un bon moment i un bon lloc per pendre ànims i intimar més amb Jesús. Apunteu-vos com més millor per a aquesta tanda.

També es poden aprofitar altres curssets i setmanes que es fan sobre catequesi, bíblia, cant, teologia, etc., que solen venir anunciats en diverses revistes i que jo vos recoman que procureu fer-ne qualcun.

Heu de fer vacances, també. Convé canviar el ritme de vida, i les vacances ajuden a prendre forces per continuar després la feina del nou curs. Certament que qualcú tindrà dificultats per poder-les fer, ja que la parròquia lliga i s'ha

d'atendre. Però es poden fer combinacions, cercant suplències i posant-vos d'acord uns i altres. Qualque capellà peninsular potser també es prestaria a fer aquesta suplència, aprofitant ell l'estada vacacional a la nostra illa.

Finalment, recordau que durant aquest estiu, precisament el dia 15 d'agost, acaba l'Any Marià. Convindria que aquest dia ho féssiu present en les Eucaristies. Jo concelebraré a Santa Maria, a Maó, la missa, com a conclusió diocesana d'aquest Any Marià.

Desitjant-vos a tots un bon estiu que vos sigui plaent per l'ànima i pel cos, acab exhortant-vos a que atengueu bé els turistes que ens visiten, amb l'acollida que es mereixen. I també que el pròxim dia 10 de juliol, heu de fer en totes les esglésies la Col·lecta General, que s'ha d'entregar tota a la Cúria i que, com sabeu, serveix per atendre les necessitats dels dies i jornades eclesials que celebrem durant l'any

Amb la meua cordial benedicció,

Ciutadella de Menorca, 27 de juny de 1988

+ Antoni, Bisbe de Menorca.

34.- Ila. JORNADA INTERDIOCESANA DE CATEQUISTES **Obertura-presentació de la Jornada**

Amb el meu «Déu vos guard» de benvinguda a tots vosaltres presento i s'inicia la Jornada Interdiocesana de Catequistes que ha convocat i organitzat el S.I.C. El maig de l'any passat ja es va fer la primera, a Manresa. Avui fem aquesta segona, aquí als locals del S.I.C. I la fem com a primer acte, diguem-ne, extern que hi organitza el Secretariat. Tenim uns locals nous, espaiosos i aptes per a tantes activitats com hi voldríem fer, gràcies a la generositat de les Germanes Dominiques de l'Anunciata. Hi veurem algun dia no llunyà, en acció plena i definitiva, aquell Institut de catequètica que tant necessitem? Entre tots hauríem de mirar d'esborrar aquest interrogant. Perquè la nostra catequesi, i tots els aquí presents en som responsables, funcionarà millor quan, no solament de la reflexió i aprofundiment d'aquestes Jornades de Catequistes, sinó també de la bona marxa d'un Institut en sortin catequistes, responsables, dirigents i formadors de l'allau de catequistes que tenim a les nostres parròquies, disposada a

ensenyar i educar en la fe, cada setmana, els seus petits grups de catequizands.

Per això, l'objectiu prioritari que s'ha proposat el S.I.C. és la formació dels catequistes. L'Escola d'estiu, que ja fa vuit anys que funciona, és un mitjà adient per a aquesta formació. Com ho són també, i d'una manera principal, aquestes jornades de catequetes, ja que a les vostres mans i als vostres serveis hi ha la base de l'ensenyament per a aquesta formació.

He llegit l'article de René Marlé, publicat a Documents d'Església i titulat «Catequesi, contingut o pedagogia?». Crec que em dóna raó per urgir-vos a aquesta vostra tasca de catequesis. «La pedagogia, escriu, és llavors més que un instrument. Designa un camí o un itinerari». I continua més avall: «El contingut mateix de la catequesi desborda llavors les fórmules. És inseparable de l'experiència de la fe i es construeix amb ella. Contingut i pedagogia ja no són cap alternativa. L'una no té necessitat tampoc de sotmetre's a l'altra. Totes dues troben plegades la seva veritat i la seva fecunditat». Tenint, doncs, el contingut -i no l'hem de baratar- necessitem també la pedagogia, el «continent», i no com una alternativa, sinó com una part necessària que completa i fa possible l'assumpció, la intel·ligència i la celebració de la fe.

Dit això, hauria de presentar el ponent i el tema. El ponent. Mn. Josep Ma. Rovira Belloso, però, ja és «impresentable». Perquè quan s'ha de presentar una persona a algú, ho fa aquell qui ja coneix la persona, a d'altres que no la coneixen. I aquí, és obvi que no es dóna aquest cas, perquè molts de vosaltres, per no dir tots, segur que el coneixeu personalment i per les seves bones obres, molt més que no pas jo, el presentador.

El tema: «La qüestió de la fe i el llenguatge, i la seva incidència en la catequesi» és a les seves mans i ens l'explicarà exactament i clara, tal com és el seu costum.

El tema és important, cabdal, que incideix tantes de vegades en els nostres debats i en les preocupacions que tots tenim per presentar la Paraula de Déu a l'home de tots els temps i ara a l'home d'avui. Cercar les paraules, els signes i símbols per presentar i explicar la Paraula de Déu és un treball que costa i que no s'acaba mai. He llegit de R. Pannikar: «La religió no és independent de la cultura. La religió dóna a la cultura el seu contingut últim, però la cultura dóna a la religió el seu llenguatge».

Problema de sempre, doncs. I més ara amb aquesta cultura de la buidor, que tan bé ens ha explicat el ponent en el seu llibre «Fe i cultura, al nostre temps».

I ja dono la paraula al ponent. Jo li demano, i sé que ho farà així, que ens ho digui i expliqui clar i català, tot això del llenguatge i les seves incidències en la catequesi. I que ens ho digui sense por ni temor. Encara que ara passin i corrin uns vents subtils i inquietants que, com una tramuntana menorquina, arrassen massa cosa i posen en tensió.

Acabo amb una altra citació que a tots ens interessa i que no vull estar-me de dir. L'he trobada en un document oficial de la Congregació per a l'educació catòlica, que es titula. «Dimensió religiosa de l'educació en l'Escola Catòlica». Diu: «Hauria de quedar clar per a tots que exposar o proposar no equival a imposar. L'imposar, en efecte, suposa violència moral que el mateix missatge evangèlic i la disciplina de l'Església refusen resoltament».

I ara sí. Moltes gràcies per la vostra assistència, estimats germans catequetes. Mn. Rovira Belloso ja pot començar que jo ja he acabat.

35.- INAUGURACIO DE LA VUITENA ESCOLA D'ESTIU PER A CATEQUISTES

Barcelona - Tarragona. juliol i agost 1988.

Estimats catequistes,

Siau benvinguts i que Déu vos guardi.

L'eslògan o lema que encapçala aquesta vuitena Escola d'estiu per a catequistes és pres de la carta de sant Pau als cristians d'Efes. Ja l'heu llegit al programa: «Per a fer conèixer clarament el misteri de l'Evangelí».

Ara, en inaugurar l'Escola, em penso que anirà bé de fer-ne un comentari, i també una obligada exhortació a tots vosaltres, sobre el significat i la urgència que a tots ens imposa aquest tema escollit. Perquè si venim a l'Escola d'estiu a aprendre i a formar-nos millor en el coneixement de Jesucrist i de la doctrina del seu evangeli, ho fem precisament per això: «Per a fer conèixer clarament el misteri de l'Evangelí».

Sant Pau, en acomiadar-se dels cristians d'Efes al final de la seva carta, els demanava que preguessin per ell, «perquè Déu li posés als llavis un llenguatge valent i clar per a fer conèixer la bona Nova del pla secret de Déu». Tenia aquesta santa obsessió de la predicació de la paraula i, per això, en un altre lloc, exclamava: «Ai de mi si no evangelitzo».

Si avui ens trobem aquí, estimats catequistes, és per adquirir més coneixements i més ensenyaments per després fer conèixer millor la bona Nova, i per aprendre com ho hem de fer perquè sigui més profitosa per a aquells a qui l'hem de comunicar i transmetre.

Quan he anat a col·locar aquest text de sant Pau, que ens serveix de lema, en el context del seu escrit, la carta als cristians d'Efes, m'he adonat de les diverses traduccions que en fan els diferents «Nou Testament» publicats. I això m'ha donat la clau de la meva explicació d'avui. Certament, totes les traduccions diuen amb unes paraules o altres, l'essencial del text que és «fer conèixer l'Evangelí». Però m'he interessat per veure com fer-ho això, és a dir, per l'adverbi «clarament» del nostre lema. I mireu les traduccions que he trobat de la paraula «parresia» del text grec: en llatí «cum fiducia», que vol dir, confiadament, agosaradament; després: «clarament»; «sense traves»; «amb llenguatge valent i clar»; «libre y valientemente».

Totes aquestes traduccions de l'adverbi són matisos importants que vull recalcar i que es poden aprofitar per a encoratjament vostre, i per a guia de com heu de fer la vostra catequesi. Perquè, si, com a catequistes, tenim obligació de fer conèixer l'evangelí de Jesucrist, ho hem de fer així: 1) amb claredat; 2) amb confiança i gosadia; 3) sense traves; i 4) amb valentia.

1).- Fer conèixer l'evangelí amb claredat.

Aquí es tracta del contingut de la catequesi. El què. Què hem d'ensenyar? Què hem de creure i que hem de mostrar per a fer creure? Quina és la nostra fe? Com podeu veure estem en el nucli de la catequesi en allò que s'ha de dir per a l'educació de la fe dels catequizands.

El dia 25 d'abril d'aquest any, amb motiu de la beatificació del Pare Francesc Palau, un bon i discutit catequista del segle passat, fill de la nostra terra, vaig poder assistir a Roma a la conclusió de la primera Trobada nacional dels catequistes italians. Era a la plaça de sant Pere, al Vaticà. El Papa, que presidia aquell encontre, en l'al·locució que va fer, deia als catequistes: «El catequista ha d'esser un ser servidor fidel de l'evangelí, tal com Jesús l'ha confiat a l'Església i aquesta l'ha assimilat i transmès al llarg d'una bimil·lenària tradició».

I, després, el Papa continuava: «Seria veritablement un greu pecat contra la fidelitat a l'evangelí i fins i tot contra la cultura, si l'immens patrimoni de la fe cotingut en la font bíblica, i desenvolupat, explicitat i defensat per l'Església,

guiada per l'Esperit durant vuit segles, ara fos canviat i trasbalsat de qualsevol manera».

La Comissió episcopal de la Doctrina de la fe de la Conferència episcopal espanyola ha publicat recentment un Informe en el què parla de la catequesi, per advertir-nos amb preocupació i por dels perills de la pèrdua de contingut que es pot donar o s'ha donat en certes catequesis.

Si és molt normal que el Magisteri estigui preocupat especialment pels continguts i que n'intensifiqui a vegades la seva defensa, pensem que ho fa per a un bé nostre i, en definitiva, per complir el manament que en té rebut del Senyor. Nosaltres, a Catalunya, ja tenim el «Fons bàsic» i estem esperant aquests catecismes que no acaben d'arribar, per estar segurs del contingut que hem d'ensenyar i, per tant, de fer conèixer el misteri de l'evangeli amb claredat.

2).- Fer conèixer l'evangeli amb confiança i gosadia.

Aquí vull parlar principalment del catequista i de la seva formació. No insistirem mai prou sobre la formació dels catequistes. L'Església ha de tenir i ha de posar tota la confiança en els catequistes. Ja ho heu demanat en l'enquesta que vam fer l'any passat: «Un reconeixement més gran de la feina del catequista» «Sura per l'ambient», diu el comentarista, «que caldria donar un SI més generós a la tasca dels catequistes». Aquests, però, hi afegeixo, han d'esser agosarats, atrevits, per fer de catequistes i de cercar una formació cada vegada millor, per complir a bastament la seva tasca importantíssima.

Torno altre cop a l'al·locució del Papa, abans citada. Deia: «Com en totes les coses que fan referència a l'educació de les persones, particularment a l'educació de la fe, al número s'hi ha d'afegir la qualitat. Ser catequistes de qualitat, heus aquí a que deu aspirar aquell qui avui s'empenya en aquesta important qüestió: ser-ho segons aquelles característiques que l'Església proposa autènticament. Ja ho sabeu. El catequista ha d'esser sobretot un convençut propagador de les certeses evangèliques».

La confiança i la gosadia, en el nostre cas, suposen una preparació i una formació. La formació del catequista és un element essencial per a la vida de l'Església. Però necessitem també catequistes formats que tinguin superats falsos complexes d'inferioritat i que sàpiguen imposarse a les temptacions tant

d'una excessiva despreocupació, com d'una por ancestral que els faci incapaços de complir la seva missió.

3).- Fer conèixer l'evangeli sense traves.

Ara vull dir la pedagogia. És a dir, els mitjans, els mètodes, la manera d'ensenyar els continguts de la nostra fe. El contingut s'ha d'expressar i ensenyar per mitjà d'una pedagogia i d'una experiència de la fe. La pedagogia és molt més que un instrument. És també un camí o un itinerari, com a començament del trobament de Déu. En tenim l'exemple en Jesús mateix. Ell és el camí i ens mostra, durant la seva vida, per mitjà de les paràboles, la manera, la pedagogia de dur la gent cap al Pare.

Retorno altra vegada al discurs del Papa. «El catequista ha d'adequar el seu ensenyament al context social en el qual viuen els catequizands. És a dir, no s'ha de reduir aquest servei de la Paraula de Déu a unes formes purament interiors d'adhesió i de culte, sinó que s'ha d'obrir a les grans qüestions morals i socials del nostre temps». Perquè, continua el Papa, «hi ha d'haver la fidelitat a Déu i la fidelitat a l'home en un mateix servei d'amor».

Per això, la nostra Escola d'estiu està tan curulla i plena de cursets de tota classe. Aquest any n'hi tenim 36 entre les dues setmanes. I ho fem per tal d'oferir als catequistes una tirallonga de possibilitats que els duguin a un enriquiment pedagògic per fer conèixer l'evangeli sense traves, superant així les dificultats que es presenten en el camp de la catequesi.

El contingut, doncs, de la fe no és una trava per a la pedagogia. Com molt bé ha escrit un autor « És sempre fent memòria d'allò que Déu ha fet per nosaltres com l'Església expressa la seva fe. Contant allò de què viu i que sosté la seva esperança, fa compartir la seva experiència, i ensenya als seus fills a tornar-ho a dir. Contingut i pedagogia ja no són cap alternativa. L'una no té necessitat tampoc de sotmetre's a l'altra. Totes dues troben plegades la seva veritat i la seva fecunditat». (René Marlé, a D. d'E., no.475, col. 421).

4).- Fer conèixer l'evangeli amb valentia.

Això vol dir: compromís. En el nostre cas, fer de catequista i ser catequista, amb el que això comporta i exigeix. Perquè el catequista s'ha de comprometre

tre totalment, amb valentia, durant tota la vida, no només a l'hora de la catequesi. Hi ha una corresponsabilitat de tots els cristians en la missió que Jesucrist va confiar a la seva Església. Vosaltres mateixos en l'enquesta de l'any passat demanàveu a l'Església més participació dels seglars en les accions pastorals. Potser massa de vegades la Jerarquia prescindeix de la responsabilitat i de la decisió dels seglars en els seus organismes directius. Però també hem de confessar que de vegades costa de trobar seglars que es comprometin decididament i amb valentia a ocupar aquests càrrecs pastorals. Un compromís seriós en la formació i en la qualitat exigides és ben necessari de prendre'l per part dels seglars que vulguin actuar amb valentia. És la doctrina a ensenyar i la conducta a seguir el que ens imposa el compromís degut.

Per arrodonir aquest punt, deixeu-me tornar a l'Al·locució del papa als catequistes italians. Els deia en un altre punt: «El catequista és una persona en camí, la qual, enviada pel Senyor i sostinguda pel seu Esperit, va, tal com ho féu Jesús, a la recerca de les persones per donar-les-hi la notícia decisiva de l'evangeli». «De veritat, amb aquest servei de la catequesi, donem a Crist la joia de trobar l'home, per anunciar-li, com un dia a Palestina, la Paraula de la salvació».

Que Crist es trobi amb la gent, que la gent trobi Crist! Heus aquí la gran tasca de la nostra catequesi; heus aquí el compromís contret per adequar la fe i fer viure els cristians, compromesos amb les veritats que professen. Un compromís que ens lligarà també fortament a la nostra comunitat a la qual pertanyem, formant el gran Poble de Déu que és l'Església.

5).- Conclusió.

Abans d'acabar aquestes meves paraules, vull fer menció de dos esdeveniments que és bo de commemorar. Em refereixo primer al Mil·lenari de Catalunya que ha començat a celebrar-se enguany. Entre altres coses que es faran, crec que és també una data ben oportuna per recordar i tenir presents tants de cristians predecessors nostres al llarg d'aquests segles, moltíssims dels quals han estat treballadors infatigables de la vinya del Senyor. No els podem pas oblidar. Com a continuadors de la seva tasca hem de seguir la Tradició que ens van transmetre per anar evangelitzant i catequizant el nostre Poble tan necessitat de la Paraula de Déu.

I l'altre esdeveniment me l'ha comunicat la nostra revista CATEQUESI

(que tos hauríeu de tenir i llegir), en el seu darrer número. Ara ha fet 10 anys de la mort del P. Segura, pioner de la catequesi al nostra País i impulsor decidit del nostre SIC, del qual va ser durant un temps el Secretari.

Aquest record al nostre passat llunyà i al d'ahir, han d'esperonar-nos cap a un futur revitalitzat i ferm, per tal que les nostres arrels cristianes facin pujar un arbre esponerós, ple de fruit, sota l'ombra del qual la nostra Església trobi una estada de pau i fecunditat.

En inaugurar, doncs, aquesta Escola d'estiu per a catequistes 1988, i en donar-vos la benvinguda a ella, a tots vosaltres, com a President del S.I.C., us dic: Féu conèixer l'evangeli de Nostre Senyor Jesucrist, amb claredat, amb confiança i gosadia, sense traves i amb tota valentia.

SES CATEQUESIS DEL BISBE

36.- JOAN XXIII, 25è ANIVERSARI (5-6-88)

Era el dia 3 de juny de l'any 1963, en marxa ja el Concili Vaticà II, quan moria a la Ciutat del Vaticà el Papa Joan XXIII. Divendres passat, idò, es va complir el 25è aniversari de la seva mort. Va ser el Papa del Concili, aquest do que el Senyor va fer a la seva Església del segle XX. El va convocar, el va començar i la mort va privar-lo de donar-li el seu acabament, que va fer el seu successor, el Papa Pau VI.

Aquests dies, commemorant aquesta efemèride, he llegit en un diari aquesta frase: «Per a uns, moria un home ingenu i extraviat. Per a d'altres, un profeta i un sant que havia mostrat com es pot ser cristià en el món i en la Roma d'aquest segle. El seu model no és únic, ni ell ho hauria pretès, però el temps -25 anys- ha demostrat que no ha envellit gens. Al contrari; Joan XXIII va ser un bisbe tradicional que es va adelantar somrient i sense por a temps que encara no han arribat».

En homenatge a Joan XXIII, ara als 25 anys de la seva mort, vull recordar aquí alguns paràgrafs del discurs que va llegir al començament del Concili, perquè ens servesquin encara ara a tots per seguir els camins que ell va traçar i pels quals volia que caminàs l'Església.

«Una cosa és el dipòsit de la fe, és a dir, les veritats que conté la nostra venerada doctrina, i una altra la manera com s'expressa; i d'açò se n'ha de tenir

gran compte, si fos necessari, amb paciència, atehent-se a les normes i exigències d'un magisteri prevalentment pastoral». «En iniciar-se el Concili ecumènic Vaticà II és evident com mai que la veritat del Senyor roman per sempre. En efecte, veim, en passar d'un temps a un altre, que les opinions dels homes es succeeixen excluint-se mútuament i que els errors, apenes nascuts, es desfan com la boira davant del sol. L'Església sempre es va oposar a aquests errors. Freqüentment els va condemnar amb la major severitat. Al nostre temps, no obstant açò, l'Esposa de Crist prefereix emprar la medicina de la misericòrdia més que la de la severitat. Pensa que s'ha de donar remei als necessitats mostrant-los la validesa de la doctrina, i no condemnant-los, encara que no manquin doctrines fal·laces, opinions i conceptes perillosos que s'han de prevenir i dissipar».

«D'aquesta manera, l'Església catòlica, en elevar amb aquest Concili ecumènic la torxa de la veritat religiosa, vol mostrar-se mare amable de tots, benigna, pacient, plena de misericòrdia i de bondat envers els fills separats d'ella. L'Església, finalment, per mitjà dels seus fills, eixampla per tot arreu l'amplitud de la caritat cristiana, que més que cap altra cosa, contribueix a extirpar les llavors de la discòrdia i fomenta la concòrdia, la justa pau i la unió fraternal de tots».

+ Antoni, Bisbe

37.- ESGLÉSIA, SI VISC, VISC PER A TU (12-6-88)

Avui, a la Catedral de Menorca, concelebrarem una Eucaristia en acció de gràcies per la beatificació del P. Francesc palau i Quer, carmelita fundador de les germanes carmelites missioneres, dues comunitats de les quals fan feina a la nostra diòcesi, concretament a Ciutadella i a Es Castell.

«La vida que ara visc, ja no és meva; és Crist qui viu en mi. La meva vida terrenal, la visc gràcies a la fe en el Fill de Déu». Aquestes paraules de l'apòstol Sant Pau expressen la profunditat i la intimitat amb què l'apòstol va viure amb Jesucrist. Ressò d'elles són les que va pronunciar el Beat Francesc Palau, demostrant el seu amor a l'Església, en els temps difícils que va haver de viure: «Església, si visc, visc per a tu».

Estimar Crist i estimar l'Església. Viure en Crist i viure en l'Església. És

el mateix. Perquè Crist és el Cap del cos que és l'Església. Perquè Crist, comunicant el seu Esperit als seus germans, convocats de tots els pobles, constitueix amb ells el seu Cos místic. I així com Jesucrist és la plenitud de Déu, l'Església ho és de Jesucrist.

L'exemple del Beat Francesc Palau ha de donar-nos força i vigoria per sobre correspondre a l'amor que Déu ens té, manifestant el nostre al seu Enviat, Jesús, i a la seva Església. Encara que ens sigui difícil perquè, com molt bé ens diu el Concili, «l'Església inclou en el seu sí els pecadors i és alhora santa i necessitada de purificació constant, i per açò s'entrega contínuament a la penitència i a la renovació».

Voler renovar l'Església per purificar-la i donar-li una imatge més clara i transparent s'ha de fer sempre. El Pare Palau, amb les seves predicacions i les seves penitències seguia aquest camí d'amor a l'Església. Sense abandonar-la, sense desprestigiar-la, ans al contrari, vetlant per ella i vivint per a ella.

Que l'acció de gràcies que avui farem per la beatificació del Pare Palau ens mogui a tots a estimar l'Església, a viure per a ella, a fer feina perquè el món cregui i accepti la Bona Nova que Jesús ens va dur.

+ Antoni, Bisbe

38.- FEINES D'ESTIU (26-6-88)

Les festes de Sant Joan, a Ciutadella, han obert el temps de vacances, amb l'arribada de l'estiu, i fins a mig setembre s'aniran succeint les altres festes a tots els pobles i ciutats de la nostra illa. Temps, idò, en el qual la major part de les gents de l'illa tindrà les seves vacances. Aquest any, pel que es preveu, tindrem molts més turistes i estiuejants, la carretera principal se'ns omplirà de cotxes i moltes cales estaran de bat a bat en els moments i a les hores punta d'anar a fer una calada.

Però hi ha feines d'estiu que continuaran. Molts en faran més que durant la resta de l'any, sobretot en els serveis que hauran de fer, empleats com estaran a hotels, restaurants, etc. I també hi ha feines d'estiu que haurien de continuar fins i tot per aquells que aprofitaran aquest temps per les vacances que tindran del lloc on fan feina tot l'any.

Una de les feines d'estiu que no convindria deixar és la vida familiar. Si durant l'any moltes de famílies, degut a la feina, tenen prou dificultats per a la seva convivència i es troben junts a casa en comptats moments, ara, a l'estiu hi ha temps sobrat per a la vida de família i també per les relacions entre famílies. Aquesta convivència i contacte han de fomentar la unió i l'amistat i s'han de fer servir per a l'enriquiment personal tant de tracte amb els altres com de grau de cultura i formació humana.

També es podenprofitar els cursets i trobades de tota casta que es fan, arreu, com així els campaments i colònies d'estiu per a la joventut. Es pot cercar un lloc de descans, vora la mar o a la muntanya per tenir temps de pensar en un mateix, de fer una reflexió o discerniment propi, per marxar del traüt exterior i ficar-se al seu interior, amb la calma i la tranquil·litat que es necessita, és a dir, una espècie de desert que doni peu per a considerar i meditar.

Bon estiu per a tothom!

+ Antoni, Bisbe

DEL CONSELL DEL PRESBITERI

FULL INFORMATIU DEL MES DE MAIG-1988

El dia 25 de maig de 1988, a les 10 del matí, es reuneix a Ca'l Bisbe, el Consell del Presbiteri presidit pel Sr.Bisbe. Hi assisteixen tots els seus membres a excepció de Mn. Llorenç Vidal.

1.- Lectura i aprovació de l'acta

Després de la pregària de Tèrcia es comença el treball. Llegida i aprovada l'acta de la sessió anterior, es passa al segon punt de l'ordre del dia:

2.- Informació del Sr.Bisbe:

- a) El Sr. Bisbe informa que d'acord amb el que es va tractar a la da-

rrera reunió del C. del Presbiteri sobre la creació d'un moviment especialitzat d'adults, ha encarregat aquest treball a Mn. Cristòfol Vidal que ho ha acceptat.

b) En quant a la formació de l'equip de seguiment que també es va acordar en una sessió passada d'aquest C. del Presbiteri, informa que per motius diversos encara no ha pogut acabar de concretar-ho, però que està sobre la qüestió i que és imminent la seva creació.

3.- Com evangelitza la nostra Església de Menorca, tenint present:

A) -Crear Comunitat

S'apunten els esforços que es fan de cara a crear comunitats cristianes a les distintes parròquies. És molt positiu que a un gran nombre de parròquies hi hagi un grup de seglars que treballin per animar la tasca pastoral, però també es constaten les dificultats que presenta el que les parròquies es sentin en certa manera autosuficients o independents, no únicament de les altres parròquies, sinó fins i tot de les línies que es puguin marcar a nivell diocesà.

Per poder tenir una línia de treball més conjuntat es veu convenient que es faci una anàlisi del treball de les parròquies i a nivell interparroquial a partir de les dades que el Sr. Bisbe ha obtingut en la visita pastoral.

B) -Actitud Dialogant

En la anàlisi que es fa sembla que ens trobam més girats cap a dins que cercant camins de diàleg vers els germans no creients o allunyats. Veim que les estructures moltes vegades no afavoreixen una postura dialogant, sinó que semblen més com una estructura de poder.

Es veu necessària una actitud de diàleg de l'Església diocesana amb les altres realitats d'Església que treballen a Menorca (el diàleg «ad intra»). Aquesta experiència ens podria ajudar a ser més tolerants i comprensius a la vegada que ens ajudaria a l'evangelització ja que es reforçaria la comunió.

En aquest camp, s'apunta la conveniència de cercar instàncies de diàleg

amb els no creients i amb els agnòstics, però no solament a partir de nosaltres mateixos i amb la nostra visió, sinó mirant que ells ens presentin la seva, a fi de poder-los comprendre millor i a la llarga poder-los anunciar el Crist.

4.- Com organitzar una revisió de les delegacions diocesanes?

Amb motiu de la Visita Pastoral es veu convenient que així com el Sr. Bisbe ha enviat un qüestionari a les parròquies per poder descobrir encerts i mancances que ajudin a planificar millor la pastoral, que també se n'envii un a les distintes delegacions diocesanes perquè puguin fer una anàlisi que ajudi a veure per on passa el treball que s'està realitzant en cada Delegació.

El qüestionari per aquesta revisió pastoral ha de tenir present:

- Objectius de la Delegació;
  - Activitats realitzades;
  - Encerts de la tasca realitzada;
  - Dificultats en que es troba la Delegació;
  - Propostes i suggeriments de la Delegació.
-
- Equip que formen la Delegació;
  - Periodicitat de les reunions de l'equip.

Quan ja són les dues del capvespre es dona per acabada la sessió.

Per a la propera reunió arxiprestal del dimecres, dia 8 de juny, es proposa continuar el qüestionari sobre «Com evangelitza la nostra Església de Menorca, a partir del apartat C):

- cuidar i renovar la imatge de l'Església;
- progressar i avançar;
- revisió dels bens de l'Església;
- opció preferencial per la probresa i pels pobres;
- apertura al món i als homes;
- inculturació i pluralitat.

Balanç de curs de les reunions arxiprestals;
Balanç de les coses en comú de les parròquies de l'arxiprestat.

Ciutadella de Menorca, 25 de maig de 1988

F. Triay

CARITAS DIOCESANA DE MENORCA

BALANÇ ECONOMIC DE L'ANY 1987

ENTRADES

Existència en Caixa al 31.12.86.....	346.604'-
Interessos llibreta CPVA any 1986.....	14.181'-
Subvenció del FAS Consell Insular de Menorca.....	1.000.000'-
Donatiu Cia de Maria de Barcelona per l'atur.....	100.000'-
Del dia del Corpus DNC, 40% aportació.....	392.341'-
Del Consell Insular de Menorca per llibres EGB.....	38.000'-
Interessos llibreta any 1987.....	6.600'-

TOTAL ENTRADES..... 1.897.786'-

SORTIDES

Bitlets avió Modesto i Joan Huguet a Madrid.....	49.500'-
Entregat a Càritas interparroquial Alaior 1/3 FAS.....	333.333'-
Entregat a Càritas interparroquial Ciutadella 1/3 FAS.....	333.333'-
Entregat a Càritas interparroquial Maó 1/3 FAS.....	333.334'-
Entregat a Càritas d'es Castell.....	50.000'-
A Càritas Nacional, pagament Agenda 87.....	3.750'-
A Càritas Nacional, pagament «Llibre de la pobresa».....	3.000'-
A Càritas Nacional, quota anual FONS INTERDIOCESA Madrid...	131.000'-
A Càritas Nacional, subscripció revistes C-87.....	79.500'-
A Càritas Nacional, cartells propaganda D.N.C.....	2.620'-
Notes varies Servei Propaganda Càritas Española.....	169.076'-

A Càritas Diocesana de Barcelona pagament sobres i quota 86.....	40.200'-
Bitlets avió, Lina i Joan a reunió catalano-balear.....	20.340
Bitlets avió Lina i Sor Enriqueta Asamblea C.N. Madrid.....	60.000'-
Entregat a la Casa d'Acollida de Ciutadella.....	20.000'-
A Càritas Nacional, import llibres.....	9.421'-
A Càritas Diocesana de Barcelona, quota Fons 87 i Cartells Nadal..	13.250'-
TOTAL.....	1.651.657'-

RESUM TOTAL

TOTAL ENTRADES.....	1.897.786'-
TOTAL SORTIDES.....	1.651.657'-

SALDO EXISTENT A 31.12.87.....	246.129'-
---------------------------------------	------------------

BALANÇ ECONOMIC DE L'ANY 1.987

ENTRADES

Existència en Caixa el 02.01.87.....	207.570'-
Situació Bancs i Caixes el 02.01.87.....	2.371.328'-
Interessos ctes. Bancs i Caixes.....	10.811'-
Devolució vals menjar del S.A.D.....	3.796'-
Donatius.....	2.643.900'-
Cuotas socis.....	388.765'-
Recaptació del Dia Nacional de Caritat.....	962.676'-
Devolució part préstec per «Ajuda a Famílies».....	378.450'-
Aportació conveni Ajuntament de Maó per treballadores familiars...	747.158'-
TOTAL.....	7.714.454'-

SORTIDES

Ajudes a Famílies.....	2.357.210'-
Vals menjar.....	726.194'-
Bitlets passatges.....	118.097'-
Roba i sabates.....	63.009'-
Material oficina.....	20.078'-
Lloguers de cases.....	869.557'-
Vals farmàcia.....	334.158'-
Neteja i materials.....	16.712'-
Rebuts de llum.....	272.702'-
Habitacions.....	77.950'-
Rebuts òptica.....	22.565'-
Rebuts gas butà.....	7.580'-
Correspondència.....	3.104'-
Transferència a Càritas Diocesana 40% recaptació Dia Nacional Caritat.....	392.341'-
Varis (Llar funcional, Seguretat Social, rebuts aigua, llibres i material escolar, guarderies, reparació finestres, rentadora i cuina, beques, cursets economia domèstica i de cuinar..	398.552'-
TOTAL.....	5.679.809'-

RESUM TOTAL

Total entrades.....	7.714.454'-
Total sortides.....	5.679.809'-
Saldo existent el 31.12.87	2.034.645'-

INFORMACIO DIOCESANA

Activitats del Sr.Bisbe.

Mes de maig.

- 23.- Passa el dia al Santuari de El Toro.
- 24.- Comparteix el dinar amb la Comunitat del Salesians, en la festa de Maria Auxiliadora.
- 25.- Presideix la sessió del Consell del Presbiteri d'aquest mes, a cal Bisbe.
- 26.- Rep visites.
- 28.- És a Barcelona, on presideix la segona Jornada per a catequetes, que organitza el S.I.C. A les 8'30 del vespre, administra el sagrament de la confirmació en la parròquia de Es Mercadal.
- 29.- Al matí, administra la confirmació en la parròquia de St. Antoni Ma. Claret, de Ciutadella. Al capvespre, és al Santuari de El Toro, on concelebra l'Eucaristia, en la jornada que hi estan celebrant els joves. Després, a darrera hora, presideix la processó de Maria Auxiliadora, a Ciutadella, i concelebra l'Eucaristia al seu santuari.
- 31.- És a Palma de Mallorca prenent part en una reunió de la Comissió mixta Església-Comunitat autònoma, sobre el patrimoni eclesiàstic.

Mes de juny.

- 1.- Al matí, visita la Guarderia infantil «Joguina». A la nit, pren part en la vetlla d'adoració nocturna, que és celebra al santuari de Maria Auxiliadora.
- 2.- Al Matí, administra el sagrament de la confirmació, en la parròquia de Sant Esteve, de Ciutadella. Al capvespre presideix l'Eucaristia i la processó del Corpus, a la Catedral.
- 3.- Al capvespre, rep la comissió diocesana del Moviment de Joves cristians de Menorca.
- 4.- Al vespre, administra el sagrament de la confirmació, a l'església de sant Miquel, de Ciutadella.
- 5.- Al matí administra el sagrament de la confirmació en les parròquies de Sta. Eulàlia de Maó i des Castell, on visita malalts i dina amb les religioses carmelites missioneres. Al capvespre, assisteix al Santuari de El Toro a la trobada de

l'Escola de Teologia i més tard rep a cal Bisbe a les al·lotes de Sant Climent que pròximament rebran el sagrament de la confirmació.

7.- A migdia parla per la Cadena SER, de Menorca, sobre l'assignació tributària en favor de l'Església catòlica.

8.- És a Barcelona on presideix una reunió de la Mesa del S.I.C.

9.- Es trasllada a Sabadell on dóna una conferència als catequistes sobre l'oració i la litúrgia en la catequesi.

11.- Al santuari de El Toro concelebra l'Eucaristia per a la Delegació regional de la CONFER balear.

12.- A les 10 del matí, administra el sagrament de la confirmació a la parròquia d'Alaior. Després, concelebra l'Eucaristia a la Catedral, a Ciutadella, en l'acte d'homenatge al beat P. Francesc Palau i Quer. Al capvespre, administra el sagrament de la confirmació en la parròquia de Sant Climent.

13.- Celebra la seva festa onomàstica.

14.- Rep visites. Al vespre, presideix una reunió del Consell pastoral parroquial de Ferreries.

15.- Al santuari de El Toro, presideix el Consell del Presbiteri d'aquest mes.

16.- A migdia, visita la comunitat de les religioses de la Consolació, de Ciutadella, celebrant l'Eucaristia i dinant amb elles.

17.- Al capvespre, visita les monges clarisses, de Ciutadella.

18.- Al matí, assisteix a una reunió de claustres de professors del Seminari. Després, rep visites, i al capvespre, presideix una reunió del Consell diocesà de pastoral, al Santuari de El Toro.

19.- Al matí, rep a cal Bisbe la comitiva del diumenge des be, de les festes de Sant Joan, de Ciutadella. Després, assisteix a la representació de Foc i Fum. i

20.- Rep visites.

21.- Visita el Col·legi de la Consolació, de Ciutadella, seguint les diverses classes. Al capvespre, assisteix a una reunió de la Comissió coordinadora de l'arxiprestat de Maó.

23.- 24.- Festes de Sant Joan, a Ciutadella.

26.- Celebra l'Eucaristia a la Catedral, per als membres de l'Esplai de Ciutadella.

27.- Reunió amb els arxiprestos, a cal Bisbe. Al capvespre, presideix, a Alaior els funerals pel pare d'un capellà.

28.- Rep visites. Al capvespre, reunió, a Maó.

30.- Rep visites. Al capvespre, és a Maó, on rep visites.

Mes de juliol.

- 4.- Parteix cap a Barcelona.
- 5-7.- És a Poblet presidint la reunió del Ple del S.I.C.
- 9.- Rep visites. Al capvespre, administra el sagrament del baptisme a la parròquia de St. Esteve, de Ciutadella.
- 11.- Rep visites. Al capvespre, es reuneix amb la junta de la Càrta Interparroquial de Ciutadella.
- 12.- Al capvespre, és a Maó, on rep visites.
- 13.- Presideix una reunió de la Comissió mixta Diòcesi Balears-Govern Autònom, del patrimoni eclesiàstic.
- 14.- Visita unes obres que es fan al Seminari.
- 15.- Parteix cap a la península.
- 18-23.- És a Barcelona presidint l'Escola d'estiu per a catequistes, organitzada pel S.I.C. El dia 22, celebra l'Eucaristia per al Capítol provincial que celebren els Germans de les Escoles Cristianes, al seu Col·legi de la Bonanova. Després, dina amb ells.
- 25.- Celebra una roda de premsa, a Tarragona, sobre l'Escola d'estiu per a catequistes.
- 27.- Rep visites.
- 28.- És al santuari de El Toro, per assistir a la reunió dels Delegats de Joventut d'Espanya, que hi celebren una reunió.
- 29.- Al capvespre, concelebra l'Eucaristia a la parròquia de Sant Rafel, de Ciutadella, amb els delegats diocesans de Joventut.
- 30.- Rep visites.

De la Visita Pastoral a Ferreries.

El Bisbe Antoni Deig compartí les vivències i preocupacions dels cristians de Ferreries.

El passat diumenge dia 15 de maig el bisbe de Menorca donà per acabada la visita pastoral a Ferreries que havia desenrotllat al llarg de toda la setmana. Durant aquests set dies, Antoni Deig tingué ocasió de viure d'aprop la realitat de la nostra comunitat i compartí les esperances, vivències i preocupacions dels cristians ferrerriencs.

Abans d'entornar-se'n a Ciutadella per reprendre les seves tasques habituals, Antoni Deig mantingué una conversa amb els mitjans informatius en la qual explicà què havia fet durant la visita pastoral, quin era l'objectiu de la mateixa i les impressions recollides com a fruit del contacte amb tots els grups que es mouen al voltant de la parròquia. Per a ell aquesta experiència ha estat una vegada més força interessant tant pel que ha donat com pel que ha rebut.

Segons Antoni Deig les visites pastorals són avui molt menys rituals del que ho eren fa uns anys. En aquesta ocasió ha vingut a Ferreries per fer tota una feina que prèviament s'havia marcat i que havia preparat mitjançant l'ajud del qüestionari que va enviar als capellans de la nostra comunitat per tal de situar-se millor quant a una sèrie de temes: demografia, catequesi, evangelització, comunitat cristiana, etcètera. Les visites pastorals permeten també, estar en contacte amb totes les parròquies i així definir millor la pastoral de conjunt a nivell de diòcesi.

Durant els dies que el bisbe ha passat al nostre poble s'ha reunit amb totes les entitats parroquials: Càrites, Agrupament Escolta, Catequistes, Consell Parroquial, Maries del Sagrari... ha visitat als col·legis, ha rebut a nivell particular totes les persones interessades en parlar amb ell i ha participat de les celebracions eucarístiques, d'entre les quals, hem de destacar la del dissabte dia 14 durant la qual impartí la confirmació a una cinquantena de joves. Aquest contacte amb la realitat de Ferreries ha suposat per part d'ell, un escoltar, un conèixer les dificultats i mancances, un animar o corregir, com un més i com a bisbe.

Antoni Deig valora molt la responsabilitat dels seglars de la nostra parròquia i està content perquè ha pogut comprovar que hi ha molta gent compromesa que ha assumit la responsabilitat de les tasques eclesials sabent que aquestes no són únicament feines dels capellans. A nivell global diria, emperò, que falta donar una passa més i seria que els cristians que estan compromesos a dins de l'església també ho estiguin dins el món que els envolta. La societat necessita cristians formats que treballin a dins els partits polítics, sindicats, associacions ciutadanes... que siguin capaços d'embrutar-se les mans comproment-se seriament, perquè com a cristians tenim el deure d'educar la nostra fe, però també d'evangelitzar. Aquesta seria la passa que el bisbe creu que s'ha de donar per aconseguir ser un pont que enllaci l'església i el món. Una església que sigui servidora, en que els seus membres no s'avergonyeixin de dir-se cristians i treballin per la dignitat humana immersos en les diferents opcions, «per-

què l'església no és una tercera via i això ho deixa ben clar el Concili quan parla de l'autonomia dels poders temporals».

El bisbe ha pogut comprovar també en la visita a Ferreries que una de les principals preocupacions o problemes en que avui ens trobam són la joventut i la immigració. L'església, diu, és sensible a la problemàtica de la joventut i és conscient del fet que molts joves tenen dificultat per celebrar la fe. El moviment de joves cristians i el moviment escolta són una esperança i han d'esser els mateixos joves els apòstols dels altres joves. Quant als immigrants creu que és una problemàtica difícil d'afrontar ja que resulten mals d'integrar, ell creu que s'ha de fer tot el possible per comprendre la seva cultura i en aquest sentit l'església ha de mostrar una obertura. En els casos de marginació Càrites no hauria de fer únicament un paper de beneficència, sinó també promoure una millora social.

(De «Menorca»)

III APLEC DE L'ESPERIT A LLEIDA

«Els joves cristians volem una Església més oberta»

6.000 joves han participat durant els dies de la festa de «Cincogema» al III Aplec de l'Esperit celebrat a Lleida el passat cap de setmana i organitzat per les Delegacions Diocesanes de Joventut de Catalunya i les Illes Balears. L'expedició menorquina present a l'Aplec l'han formada 40 joves dels nostres grups cristians.

Des del dissabte migdia fins el diumenge capvespre i en diferents actes l'Aplec de l'Esperit ha reunit i ha projectat amb una nova força la realitat juvenil present en la nostra Església d'avui: delegacions, moviments, grups parroquials, associacions... una immensa varietat de carismes, de presència en el món, d'accions, tot unit en un sol Esperit, l'Esperit de Jesús que mou l'Església i la manté viva.

«Una fe, una comunitat, un futur». Aquest ha estat el lema des de temps preparat i reflexionat per a compartir entre els joves de les diferents diòcesis i realitats humanes. Molts els qui han cregut en l'alegria de la fe, molts que volen i procuren que l'amor sigui fonament i ferment de comunitat, molts els qui miren el futur amb esperança. Aquest tò positiu i encoratjador és el que ha volgut tenir aquest III Aplec de l'Esperit.

«Una autèntica experiència de Fe»

Els mateixos joves menorquins presents a l'Aplec expliquen així la seva vivència de Cincogema: «El lema -una fe, uan comunitat, un futur- ha estat molt encertat. Aquesta trobada ha estat una autèntica experiència de fe, viscuda en comunitat (amb el petit grup de menorquins i amb el conjunt del més de 6.000 joves que ens hem reunit), i que ens ha donat una visió d'un futur més esperançat. El fet de veure tants i tants de joves junts ens ha impressionat; tots molt diferents, però amb una cosa en comú que ens replega. És com una sensació estranya, nova, diferent..., es respira un ambient especial, tothom és feliç, tothom participa...».

Tot el dissabte capvespre, després de repartir-se en sub-camps on s'hi planten les tendes de campanya, es fa la presentació i la posada en comú de tot el treball de preparació. «La majoria dels grups -diuen els joves- defineixen la fe com a motor i ferment de tot, és molt clar que és la fe en Jesús la que ens reuneix a tots i allò que vertaderament ens uneix. Tenim consciència de comunitat, de poble... La comunitat ens acompanya, és estaló, es fa imprescindible per al creixement, la continuïtat, la pregària, la celebració, la reflexió, la festa.. Molts vam dir: el futur és nostre! I és que molts joves pensam que les coses poden ser diferents si ens ho proposam».

«Una Església jove que demana més obertura i valentia»

Tant les aportacions que es van fer als 75 tallers de reflexió fets el matí del diumenge, com el contingut de les pregàries i testimonis de l'Eucaristia, ha posat de relleu el clam d'una Església més oberta a la realitat del món actual, a fi que sigui possible estendre l'Evangeli de Crist a un món que sofreix per les desigualtats socials i la marginació. A càrrec de la Delegació diocesana de Menorca hi ha hagut un taller titulat «Turisme: fenomen humanitzador o despersonalitzador». En ell es va voler reflexionar des de la fe sobre la incidència del turisme en la nostra vida i en l'equilibri ecològic.

75 stands: mostra de la realitat juvenil

A mig matí i després dels tallers, inauguració de la Fira de l'Aplec, situada en els Camps Elisis de Lleida, exposició per a tots els visitants de la realitat

cristiana dels joves de Catalunya i de les Illes. Menorca i Mallorca hem compartit un únic estand i també hem pogut exposar tota la nostra realitat, fruit d'un intens treball de col·laboració entre tots els menorquins participants a l'Aplec.

Una Eucaristia «reivindicativa» i testimonial

La clausura de l'Aplec i acte principal ha estat la celebració de l'Eucaristia, presidida per l'Arquebisbe de Tarragona, concelebrada pels bisbes de Lleida, Solsona, emèrit de Tarragona i auxiliar de Barcelona i un grup molt nombros de preveres. Els protagonistes de totes les celebracions ha estat una assemblea jove que ha sintonitzat tot el temps amb una participació més activa, des del cant, la dansa, les pragàries, la lecutra de testimonis...

Els constants aplaudiments durant la celebració han estat una manifestació viva d'una Església que també clama per boca dels joves i que demana una Església diferent, més exigent, que no es quedi endarrerida respecte a les necessitats de la societat i circumstàncies actuals, una Església que presenti al món d'avui una proposta clara i alliberadora dels valors evangèlics, no una Església de normes, sinó conseqüent i arrelada en el poble, una Església de tots on no hi hagi cap tipus de discriminació acollidora dels sectors socials més necessitats i marginats.

«El III Aplec de l'Esperit ens ha proporcionat un aire nou, fresc, com en aquella primera Cincogema a Jerusalem. L'Esperit segueix actuant avui més que mai entre nosaltres i hem de deixar que actui, així ens podem arriscar comptant junts amb la seva força i alè. Aquesta és la nostra fe que hem compartit en comunió i aquest és el profund motiu d'esperança de futur».

Delegació diocesana de Joventut de Menorca.

(De «Menorca»)

El Agrupament d'Escoltes de Sant Lluís celebra su décimo aniversario.

A finales de diciembre de 1977, un grupo de jóvenes que se preparaban

para la confirmación sintieron la necesidad de formar un colectivo juvenil para aprovechar el tiempo libre.

Bep Sastre, consiliario del Agrupament d'Escoltes d'Es Castell, jugó una baza importante al introducir en nuestro pueblo el escultismo, ayudado por Llorenç Vidal.

En 1979 llegó Cristòfol Vidal a Sant Lluís, quien continuó la labor iniciada por su antecesor en el cargo ministerial asegurando el desarrollo del nuevo grupo.

A partir de 1980, el grupo se consolidó y fue posible la realización de un abanico más amplio de actividades, para desarrollar los principios del escultismo.

Durante el curso 81-82 se formó un grupo de pioners, jóvenes provenientes de la unidad de rangers, situación que propició una continuidad entre las diferentes unidades. Es a partir de este año, en que el Agrupament de Sant Lluís es reconocido por la Associació Diocesana d'Escoltisme de Menorca como miembro de pleno derecho.

El hecho que confirma la madurez del mismo es la organización de la Diada de Sant Jordi durante el curso 82-83, además de realizarse por primera vez en su historia la promesa de la unidad de rangers, acto que consiste en el compromiso personal del joven ante los demás compañeros.

En el 84-85 se hace cargo del Agrupament Cristòfol Vidal ante la renuncia del anterior «cap». En este curso se conoce una evidente apertura de los escoltas hacia el resto del pueblo, después de unos años iniciales caracterizados por cierto ostracismo. La participación en el desfile de carrozas de las fiestas patronales y el estar representados en la Junta Municipal de Cultura son hechos elocuentes de ello.

La consolidación del equipo de caps tiene lugar en el curso 85-86, con el planteamiento de unos encuentros trimestrales para tratar una seire de problemas propios de la actividad realizada a lo largo del año. Estas «trobades de reflexió» supusieron un interesante intercambio de pareceres ante temas concretos.

El curso 86-87 propició que dos de los «caps» veteranos asistieron a un encuentro de caps de Barcelona para el asesoramiento de las funciones de dichos cargos, y las directrices esenciales en la organización y funcionamiento del escultismo.

A raíz de una asamblea de padres, en el actual curso se ha formado un equipo de adultos, de una mesa redonda incluida en el programa de actos a celebrar con motivo del aniversario.

Hoy día, el Agrupament d'Escoltes de Sant Lluís está formado por 70 miembros, 33 rangers, 14 pioners y 8 rovers, un equipo de 6 padres y todo el equipo de caps que hacen posible que aquella labor educativa iniciada por Bep Sastre y ayudado por Llorenç Vidal continúe adelante.

(De «Menorca»)

Trobada de joves al Toro.

Es va celebrar el diumenge, dia 29 de maig, amb ocasió de l'Any Marià. Un grup no massa nombrós de joves va fer cap al Santuari de El Toro. Després de la presentació de la Trobada i d'una pregària comunitària, es va procedir al treball d'uns tallers de reflexió sobre diversos temes. Després de dinar, i d'un moment d'esbarjo, el Sr. Bisbe els va presidir l'Eucaristia en la qual es van llegir les aportacions i constatacions de cada taller, acabant així la Trobada.

Trobada de l'Escola de Teologia.

Es va celebrar aquesta Trobada al Santuari de El Toro. La va dirigir el Sr. Joan Llopis, teòleg de Barcelona, sobre el tema «La proposta cristiana, avui». Els assistents van assistir amb molt d'interès a la Trobada, fent aportacions al col·loqui, després del qual van celebrar l'Eucaristia. Al capvespre, el Sr. Bisbe va presidir la Taula rodona que tenia per lema. «Quina proposta fa la nostra església local». El mateix teòleg, el dia abans havia disertat a la casa de l'Església de Maó, sobre el tema «Cap on vas l'Església?» Balanç dels 25 anys que ens separen de la mort de Joan XXIII.

De la Santa Seu

Declaración de la Sagrada Congregación para el Culto Divino sobre las plegarias eucarísticas y los experimentos litúrgicos.

La Congregación para el Culto Divino, examinadas algunas iniciativas en la celebración de la Sagrada Liturgia, considera necesario proponer de nuevo algunas normas que ya se han dado y siguen todavía en vigor, acerca de las plegarias eucarísticas y los experimentos litúrgicos. Se trata de una materia en la que es necesario «asegurar que todo el cuerpo eclesial proceda compacto, en unión de caridad...., a causa de las íntimas relaciones entre Liturgia i Fe, de tal modo que lo que se hace en favor de una redunde en beneficio de la otra» (1).

I. Respecto de las plegarias eucarísticas que se han de usar, la Congregación para el Culto Divino desea recordar lo siguiente, tomado principalmente de la Carta circular *Eucharistiae participationem*:

1. Además de las cuatro plegarias eucarísticas que se encuentran en el Misal Romano, la Congregación para el Culto Divino, en el curso de los años, ha aprobado otras plegarias eucarísticas, o para uso universal, como las plegarias para las Misas de la Reconciliación, o para uso de algunas naciones o regiones, como las plegarias para las Misas con Niños, y algunas plegarias que han sido concedidas a las Conferencias Episcopales que las han pedido en circunstancias peculiares. Existen también prefacios aprobados por la Congregación para el Culto Divino que no están en el Misal Romano.

2. El uso de estas plegarias eucarísticas y prefacios está reservado únicamente para aquellos a quienes ha sido concedido, y dentro de los límites de tiempo y de lugar señalados por la misma concesión, «no siendo lícito emplear ninguna otra plegaria eucarística compuesta sin permiso de la Sede Apostólica o no aprobada por ella» (2).

3. «La Sede Apostólica, impulsada por el amor pastoral hacia la unidad, se reserva el derecho de pronunciarse sobre un asunto de tanta importancia

como es justamente la disciplina de las oraciones eucarísticas. Respetando la unidad del Rito Romano, no rehusará considerar las peticiones legítimas, y juzgará con benevolencia las solicitudes que le dirijan las Conferencias Episcopales para la eventual composición e introducción en el uso litúrgico, en circunstancias particulares, de una nueva oración eucarística; y propondrá las normas a seguir en cada uno de los casos» (3).

II. En lo que se refiera a los experimentos, la Congregación para el Culto Divino ya declaró en la Instrucción Liturgicae Instaurationes lo que viene a continuación y que tiene todavía valor actualmente:

1. «Los experimentos en materia litúrgica, cuando son necesarios o se consideran oportunos, se conceden sólo por esta Congregación por escrito, con normas precisas y determinadas, y bajo la responsabilidad de la competente autoridad local» (4).

2. «En lo referente a la Misa han cesado todas las facultades para hacer experimentos, en vista de la reforma del rito (...) Las normas y la forma para la celebración eucarística, son las dadas por el Institutio generalis y por el Ordo Missae» (5).

3. «Las Conferencias Episcopales decidan ante todo las adaptaciones ya previstas en los libros litúrgicos -principalmente en los diversos Ordines del Ritual Romano- y propónganlo a la Santa Sede para ser confirmados» (69).

4. Si como establece el número 40 de la Constitución Sacrosanctum Concilium, se trata de una adaptación que afecta a la estructura inmutable de los ritos o al orden de las partes que se encuentran en los libros litúrgicos, o de algún elemento ajeno a la costumbre tradicional, o de introducir nuevos textos, antes de iniciar cualquier tipo de experimento, la Conferencia Episcopal someterá el proyecto, definido en cuanto a todos los puntos, a la Sede Apostólica. Mientras se espera la respuesta, a nadie le está permitido, aunque sea sacerdote, llevar a la práctica las adaptaciones solicitadas, y añadir, suprimir o cambiar nada en la liturgia por propia iniciativa (7).

5. «Esta es la praxis requerida por la constitución Sacrosanctum Concilium y postulada por la seriedad de las cosas» (8). Para las adaptaciones a la índole cultural y a las tradiciones de los pueblos, a tenor de los números 37-40 de la Constitución Sacrosanctum Concilium, la Congregación para el Culto Divino hará públicas algunas orientaciones.

«A las Conferencias Episcopales y a cada uno de los Obispos se les pide vivamente que utilicen los medios oportunos para conducir con sabiduría a los sacerdotes a la observancia de la disciplina de la Iglesia Romana; y de este modo se favorecerá el bien de la Iglesia misma y el exacto desarrollo de la celebración litúrgica» (9). Corresponde a los Obispos moderar la vida litúrgica, promoverla y custodiarla, corregir los abusos y proponer al pueblo que tienen encomendado el fundamento teológico de la disciplina de los sacramentos y de toda la Liturgia (10)»

En la Sede de la Congregación para el Culto Divino, a 21 de marzo de 1988.

Paulus Augustinus Card. Mayer o.s.b.
Praefectus

Vergilius Noé, Archiep. tit. Voncariensis
a Secretis.

NOTAE

1. Congregatio pro Cultu Divino, Instructio tertia «Liturgicae instaurationes». (5 sept. 1970): AAS (1970) 694.
2. Congregatio pro Cultu Divino, Litterae circulares «Eucharistiae participationem». n.6. (27 aprilis 1973), AAS (1973) 342.

3. Ibidem.
4. Congregatio pro Cultu Divino. Instructio tertia «Liturgicae instaurationes», (5 sept. 1970), n. 12, AAS (1970) 703.
5. Ibidem.
6. Ibidem.
7. Cf. Congregatio pro Cultu Divino, Instructio tertia «Liturgicae instaurationes», (5 sept. 1970). n. 12, AAS (1970) 703; cf. Concilium Vaticanum II, Const. de sacra Liturgia «Sacrosanctum Concilium», n. 22, 3.
8. Congregatio pro Cultu Divino, Instructio tertia «Liturgicae instaurationes», (5 sept. 1970). n. 12, AAS (1970) 703.
9. Congregatio pro Cultu Divino, Litterae circulares «Eucharistiae participationem». n.6. (27 aprilis 1973), AAS (1973) 342.
10. Cf. Conc. Vaticanum II. Decr. de pastoralis episcoporum munere «Christus Dominus». n. 15; cf. etiam Synodus extraordinarius episcoporum anni 1985, Relatio finalis.

DE LA CONFERENCIA EPISCOPAL ESPANYOLA

A PROPOSITO DEL CESE DE LOS PP. CASTILLO Y ESTRADA COMO PROFESORES DE LA FACULTAD DE TEOLOGIA DE GRANADA.

Nota explicativa del Secretario de la Comisión Episcopal para la Doctrina de la Fe.

El pasado mes de Mayo saltaba a la opinión pública la noticia del cese -indefinido en un caso y temporal en el otro- de los PP. José Ma. Castillo y J. Antonio Estrada, ambos jesuitas, como profesores de la Facultad de Teología de Granada.

Ante este hecho, doloroso para todos, y ante las informaciones e interpretaciones, no siempre ajustadas a la verdad, que de él se han hecho, el Secretario de la Comisión Episcopal para la Doctrina de la Fe, desde su propia responsabilidad específica, aunque no única, cree que debe aportar algunos datos que pueden contribuir a su clarificación. Lo hace ahora, precisamente, cuando a pesar de que pudiera parecer ya demasiado tarde, la atenuación de la polémica pasada y la mayor abundancia de datos y de perfiles, permiten un juicio más sosegado y más objetivo sobre el conjunto de los hechos.

1.- Ni el problema doctrinal de fondo ni las actuaciones a que ha dado lugar han surgido a última hora. Ambas cosas vienen ya de muy atrás y cuentan con algunos precedentes. La restricción de la actividad docente del P. Castillo, dentro de la Facultad, circunscribiéndole a los cursos especiales del segundo ciclo y separándole de los institucionales, en 1.981; la «Nota Informativa sobre algunos escritos de teología popular» publicada por la C.E. para la Doctrina de la Fe en Diciembre de 1.986; la retirada de los seminaristas de la Facultad de Granada por parte de algunas diócesis a lo largo de los últimos años, muestran, entre otros datos, que ya desde hace tiempo existía preocupación por las enseñanzas de algunos de los profesores de dicha Facultad y que en este tiempo no han faltado ni el diálogo con los interesados ni las advertencias. Ni siquiera las medidas cautelares y de prudencia.

2. Por otra parte, los Obispos españoles no actuaron «presionando deslealmente» sobre el Superior General de la Compañía de Jesús. La decisión final que supone la separación actual de la docencia de estos profesores, ha sido resultado, en cuanto al fondo y a la forma, de la coincidencia existente y del acuerdo adoptado tras sucesivos informes, reuniones y consultas, entre la Congregación para la Doctrina de la de la Fe, los Obispos españoles más directamente interesados y los Superiores correspondientes de la Compañía de Jesús.

3. Entre varios procedimientos posibles (Visita Apostólica en la Facultad, expedientes personales públicos, etc.) se adoptó finalmente aquel que pareció más respetuoso y menos perjudicial para las personas afectadas y para la Facultad misma, dejando al P. General de la Compañía que actuase por la vía del gobierno religioso según su prudencia.

Este procedimiento es absolutamente estatutario, pues los Superiores religiosos son responsables de la actuación de los religiosos que están bajo su autoridad y los Estatutos de la Facultad establecen que los Superiores pueden retirar a los religiosos docentes cuando graves razones de gobierno lo requieran.

4. Algunas de las críticas que se han hecho a la decisión tomada dan por supuesto que no había fundamento para tomarla y que se trata, por consiguiente, de una intervención no sólo autoritaria sino también arbitraria y abusiva. Ante ello es preciso señalar que en los escritos de ambos teólogos existen afirmaciones sobre la naturaleza de la Iglesia no conformes con la interpretación transmitida por la Tradición y el Magisterio.

Dado el carácter divulgativo de esta nota baste precisar que dichas afirmaciones caen dentro de los serios reparos que la Comisión Episcopal para la Doctrina de la Fe ha señalado en algunas corrientes eclesiológicas actuales. Deficiencias eclesiológicas como las puestas de relieve en la «Nota informativa sobre algunos escritos de teología popular» (diciembre 1986) y en la «Nota doctrinal sobre algunas cuestiones eclesiológicas» (octubre 1987) de esta Comisión Episcopal, cuestionan el ser o no ser de la Iglesia y de la fe cristiana tal como nos ha sido transmitida por la Tradición viva.

En ambos autores salta a la vista un método teológico gravemente deficiente que restringe las funciones de la Teología casi a la hermenéutica y a la crítica, prescinde de la obligada referencia a la Tradición y al Magisterio de la Iglesia como lugares teológicos imprescindibles y supervalora determinados contenidos del pensamiento contemporáneo, acomodando a ellos los contenidos y la interpretación tanto de la Sgda. Escritura como de las enseñanzas de la Iglesia.

Todo esto, que ya sería grave tratándose puramente de actividades investigadoras, se hace todavía más grave y del todo inaceptable cuando se difunde en escritos de divulgación destinados a la formación catequética de adolescentes y adultos, o bien, lo que es todavía peor, en la formación intelectual de los futuros sacerdotes. Quienes ejercen estas funciones deben ser conscientes de que las desempeñan en el nombre de la Iglesia apostólica y católica y que deben hacerlo en estrecha comunión con los Obispos y con sus Superiores, de manera que fomenten el conocimiento profundo del misterio de la salvación y un gran amor de inspiración religiosa hacia la Iglesia histórica y real, hacia sus instituciones y

su historia. Dentro de este marco verdaderamente religioso y eclesial, perfectamente compatible con el rigor científico y metodológico, acomodado a la naturaleza de las ciencias teológicas, con pedagogía respetuosa y prudente, puede y debe desarrollarse el sentido crítico de los alumnos. Pero nunca presentando la crítica y la sospecha respecto de la Iglesia como punto de partida ni como actitud central y permanente en la formación del alumno. La experiencia ha confirmado las malas consecuencias de este estilo de formación.

5. Por lo que respecta a la libertad dentro de la Iglesia, no hay que olvidar que una cosa es la libertad que precisa y que tiene el teólogo y otra la responsabilidad eclesial sobre la catequesis o la formación de los futuros sacerdotes. El teólogo ha de gozar de toda la libertad necesaria tanto en la investigación como en la comunicación de sus datos. Más aún, en su oficio de teólogo, que es a la vez un servicio eclesial, no puede limitarse a guardar el tesoro doctrinal del pasado sino que ha de buscar, de manera tan creativa como fiel, una comprensión y expresión de la fe tales que hagan posible su acogida en el modo de pensar y de hablar de nuestro tiempo. (Cfr. Juan Pablo II, Discurso a los teólogos en Salamanca).

Ahora bien, la transmisión, de la fe por medio de la catequesis o en materiales de carácter catequético, y la formación espiritual, intelectual y pastoral de los seminaristas es una responsabilidad peculiar que compete directa y principalmente a los Obispos y, en su caso, a los Superiores Mayores. En virtud de esta responsabilidad han de velar porque la fe católica se enseñe fielmente, sin desvirtuar, al pueblo de Dios y porque los aspirantes al sacerdocio ministerial reciban la formación adecuada para su futuro ministerio. Sabido es, además, que tanto quienes enseñan teología en los centros de la Iglesia como los que imparten la catequesis, lo hacen en virtud del encargo o misión recibidos del Obispo correspondiente.

El apartamiento de la docencia académica de los PP. Castillo y Estrada es una decisión adoptada en virtud del ejercicio de esa responsabilidad que compete a los Obispos y, en su caso, a los Superiores Mayores y no supone en modo alguno la prohibición de que ambos profesores continúen investigando y proponiendo, dentro de la comunión católica, los resultados de sus estudios tanto a la comunidad científica teológica como a los Pastores para su oportuno discernimiento.

6. A la hora de salvaguardar los derechos de los profesores de teología, derechos que hay que defender y promover con toda firmeza, no conviene olvidar que tales derechos han de ser compaginados debidamente con los que asisten en este terreno a los alumnos o, de un modo genérico, al pueblo de Dios. Los fieles cristianos tienen derecho a la verdadera doctrina y, por consiguiente, a que no se les ofrezca indiscriminadamente teorías o hipótesis sobre la fe que carezcan del debido contraste teológico y, en última instancia, del discernimiento de los Pastores. Ello es aplicable tanto a la docencia teológica o académica como a la catequesis.

Por otra parte cuando se habla de derechos humanos dentro de la Iglesia no es legítimo olvidar que la conducta de los sacerdotes y muy en especial de los religiosos, así como las relaciones con sus superiores, están conformadas por compromisos religiosos de signo público y permanente que al haber sido libremente aceptados suponen una autolimitación voluntaria de esos derechos, practicada en obsequio gozoso de los valores del Reino. Sin la referencia seria y permanente a dichos compromisos religiosos, referencia que en la polémica motivada por el cese de los dos profesores a que responde esta nota ha sido sistemáticamente olvidada por unos y no recordada por otros, no es posible entender la peculiaridad ni siquiera la naturaleza del estado de vida religiosa dentro de la Iglesia.

7. A propósito del caso que nos ocupa se ha aludido insistentemente a una hipotética «caza de brujas» en que estaría empeñada hoy la Iglesia y, particularmente, en España. Conviene saber a este respecto que en España existen diez Facultades de Teología y unos treinta Centros teológicos que imparten el primer ciclo de teología y algunos de ellos el segundo y el tercero. Al servicio de todos estos Centros trabajan meritoriamente unos seis cientos profesores de Teología. La comparación entre estos números y los afectados en la presente crisis -una Facultad y dos profesores- revela la verdadera dimensión de las cosas y el clima real de trabajo y de normalidad en que se desarrolla el ejercicio de la teología en España.

Al hablar, pues, sin fundamento de «caza de brujas» ciertos medios de comunicación y ciertos ámbitos de Iglesia parecen empeñados en perturbar la conciencia y la paz del pueblo cristiano, propiciando un clima de alarmismo e inseguridad y fomentando el miedo, el recelo y la sospecha dentro de la Iglesia.

8. Huelga decir que no es esa la inspiración que mueve a los obispos españoles. No es lo suyo ni el alarmismo ni la caza de brujas. Sí que están en una línea de clarificación doctrinal indispensable para la evangelización de una sociedad fuertemente secularizada, dentro de un nuevo clima cultural que está zarrandeando los cimientos del cristianismo y de la misma vida humana. Esa es la línea marcada ya con toda nitidez en la instrucción «Testigos del Dios vivo» y en otros documentos y acciones posteriores del Episcopado. El diálogo, la apertura tan creativa como fiel, la búsqueda de comunión en la verdad sin exclusión de nadie, la promoción de caminos de renovación y consolidación de la teología al servicio de una Iglesia evangelizadora, luz y sal de nuestro mundo, esas son las verdaderas intenciones y las actitudes de los obispos españoles en estos momentos. Intenciones y actitudes que son así comprendidas y compartidas por la inmensa mayoría del pueblo de Dios y que han recibido, a propósito de la polémica a que hace referencia esta nota, un valioso y significativo apoyo por parte de las Conferencias de Religiosos y Religiosas que han querido así demostrar públicamente su identidad de propósitos y de empeños con los Pastores de la Iglesia en España.

9. De todas estas consideraciones se deduce con claridad que los Obispos no quieren, en modo alguno, frenar el esfuerzo de los teólogos, no siempre debidamente valorado ni por la sociedad ni por la misma Iglesia. Tampoco quieren frenar sino todo lo contrario, impulsar y potenciar, las líneas de renovación alentadas por el Concilio Vaticano II. Un ejemplo de esta preocupación se refleja en el vigente plan de Acción de la Conferencia Episcopal española.

En el campo concreto de la reflexión y de la investigación teológica se pretende únicamente favorecer cuanto de bueno y positivo, que es mucho, hay en la teología española, cuyos logros, en la línea de la verdadera renovación son irrenunciables, según se reconoce en el reciente Informe de la Comisión Episcopal para la Doctrina de la Fe.

Resulta obvio decir que precisamente para tutelar el derecho del pueblo de Dios a ser alimentado con la Palabra de la verdad dentro de la fe de la Iglesia, se hace preciso que los Obispos cumplan también con su deber de discernir y de custodiar la fe, orientando rectamente el pueblo cristiano y tratando de mantener dentro de él la comunión de fe que Jesús encareció a sus discípulos.

Es cierto que el ejercicio de tal magisterio obliga en algunos casos a mani-

festar, incluso ante la opinión pública, lo que no resulta conforme con la doctrina católica y aún a tomar medidas de gobierno pastoral en defensa de la integridad de la fe para que los fieles la conozcan y la reciban en la autenticidad de la tradición viva que representa en nuestro tiempo el Concilio Vaticano II.

También así se sirve a la renovación conciliar y a la Iglesia. No es otra cosa lo que pretenden los Obispos y, en concreto, la Comisión Episcopal para la Doctrina de la Fe.

Con estas observaciones se quiere ayudar a los católicos verdaderamente interesados en la vida de la Iglesia a conocer lo ocurrido en sus dimensiones exactas y a interpretar estos hechos con madurez y verdadero sentido eclesial, sin dejarse llevar por las manipulaciones de ciertos medios de comunicación cuya objetividad e imparcialidad dejan mucho que desear cuando se trata de cuestiones referentes a la vida de la Iglesia.

Al exponer la verdad de los hechos, una vez más se reconoce que estas decisiones resultan dolorosas para todos, también para los Obispos. Seguramente no habrían sido necesarias si las primeras advertencias hubieran sido mejor acogidas y si en el seno de la comunidad teológica hubiera existido un mayor intercambio de opiniones por medio del cual, con serenidad y plena libertad, se hubieran ido descubriendo y corrigiendo a tiempo las deficiencias que han obligado a intervenir en cumplimiento del ministerio apostólico y en defensa de los derechos del Pueblo de Dios.

Madrid, 14 de Julio de 1.988

ANTONIO CAÑIZARES
LLOVERA
Secretario de la Comisión
Episcopal para la Doctrina de
la Fe

estar, incluso ante la opinión pública, lo que no resulta conforme con la doctrina católica y aún a tomar medidas de gobierno pastoral en defensa de la integridad de la fe para que los fieles la conozcan y la reciban en la plenitud de la tradición viva que representa el Concilio Vaticano II.

También así se vive la renovación conciliar y la liturgia. No es una cosa lo que predicando los Obispos y en concreto la Comisión Episcopal para la Doctrina de la Fe.

Con estas observaciones se quiere ayudar a los cardenales, verdaderos interesados en la vida de la Iglesia a conocer lo ocurrido en sus dimensiones exactas y a iniciar estos hechos con madurez y veracidad según el sentido eclesial, sin dejarse llevar por las manipulaciones de ciertos medios de comunicación cuya objetividad e imparcialidad dejan mucho que desear cuando se trata de cuestiones referentes a la vida de la Iglesia.

Al exponer la verdad de los hechos, una vez más se reconoce que estas decisiones resultan dolorosas para todos, también para los Obispos. Seguramente no habrán sido necesarias si las primeras advertencias hubieran sido mejor acogidas y así en el seno de la comunidad teológica hubiera existido una mayor libertad de opiniones por medio del cual, con seriedad y plena libertad, se hubieran ido descubriendo y corrigiendo a tiempo las deficiencias que han obligado a intervenir en cumplimiento del ministerio apostólico y embalsamado de los derechos del Pueblo de Dios.

México, 14 de Julio de 1988.

ANTONIO CANIZARES
LEOVERA
Secretario de la Comisión Episcopal para la Doctrina de la Fe

El presente documento es el resultado de un proceso de consulta y diálogo que se ha desarrollado en el seno de la Comisión Episcopal para la Doctrina de la Fe, a través de una serie de reuniones y sesiones de trabajo, en las que se ha tratado de clarificar y definir los aspectos más importantes de la doctrina católica en relación con el tema que nos ocupa. El documento que se presenta a continuación es el resultado de este proceso y refleja el consenso alcanzado por los miembros de la Comisión.